

MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM

Tételcímek az emelt szintű szóbeli érettségi vizsgára (2011)

A tételekhez kapcsolódó feladatok nem nyilvánosak. A *magyar nyelv* tételekhez és az *irodalom* tételekhez is egy-egy feladat tartozik.

A feladatokhoz felvezető idézet, bázisszöveg kapcsolódik; a vizsgázónak ezekre reflektálva, a feladatban megjelölt módon kell kifejtenie gondolatait.

IRODALOM

ÉLETMŰVEK

1. Ars poeticus vonatkozások Petőfi Sándor lírájában és *Az apostolban*
2. Tematikus, szerkezeti és formai változatosság Arany János balladaköltészetében
3. A magyar líra megújítása Ady Endre *Új versek és Vér és arany* kötetében
4. A költői magatartásforma változása Babits Mihály életművében a *Sziget és tenger* (1925) című kötet időszakától
5. Lélekrajz és társadalomkép Kosztolányi Dezső *Édes Anna* című regényében és az *Esti Kornél*-kötet novelláiban
6. A társadalmi és a személyes lét válságának megjelenítése József Attila kései (1935–37) költészetében

PORTRÉK

7. A veszteségélmény megjelenítése és feldolgozása Csokonai Vitéz Mihály lírájában
8. Romantikus világszemlélet és képalkotás Vörösmarty Mihály költészetében a *Szózat*tól a *Fogytán van napod...-ig*
9. Mikszáth Kálmán látás- és ábrázolásmódjának sajátosságai *A jó palócok* és a *Tót atyafiak* novelláiban
10. Regényszerkezet és közlésforma Ottlik Géza *Iskola a határon* című alkotásában

LÁTÁSMÓDOK

11. Az alapeszme és az emberideál megjelenítése Zrínyi Miklós *Szigeti veszedelem* című eposzában
12. A modernitás megjelenése Juhász Gyula és Tóth Árpád lírájában
13. Létértelmezés és költői nyelv Pilinszky János *Harmadnapon* című kötetében

KORTÁRS IRODALOM

14. Az életsorsok művészi ábrázolása Szabó Magda *Régimódi történet* című regényében
15. Elbeszélésmód és történetvezetés Gion Nándor *Virágos katona* című regényében

VILÁGIRODALOM

16. A homéroszi világlátás az *Iliász* vagy az *Odüsszeia* alapján
17. A reneszánsz és a humanizmus törekvéseinek megjelenése az itáliai irodalomban Petrarca és Boccaccio művei alapján

SZÍNHÁZ- ÉS DRÁMATÖRTÉNET

18. A konfliktusrendszer és a szerkezet sajátosságai Katona József *Bánk bán* című tragédiájában
19. Polifónia és atmoszférateremtés a csehovi dramaturgiában a *Sirály* vagy a *Három nővér* alapján

AZ IRODALOM HATÁRTERÜLETEI

20. A negatív utópia jellemzői George Orwell *1984* című regényében

MAGYAR NYELV

EMBER ÉS NYELV

1. A nyelvi jelrendszer; a nyelv változó jelrendszere
2. A beszéd mint cselekvés

KOMMUNIKÁCIÓ

3. A kommunikáció funkciói; a beszédhelyzet és a szöveggörnyezet kommunikációt alakító tényezői
4. A tömegkommunikáció nyelvi sajátosságai és hatása a nyelvhasználatra

A MAGYAR NYELV TÖRTÉNETE

5. A nyelvművelés jelentősége; szerepe napjainkban
6. A nyelvújítási mozgalom törekvései; szerepének értékelése
7. Legfontosabb kézirat nyelvméleink; a *Halotti beszéd és könyörgés* nyelvi jellemzői

NYELV ÉS TÁRSADALOM

8. A magyar nyelv területi nyelvváltozatai és a norma
9. A társadalmi nyelvváltozatok főbb különbségei

A NYELVI SZINTEK

10. A morféma típusai és kapcsolódási lehetőségei
11. A névmások rendszere; a névmások szerepe a szövegalkotásban
12. A magyar helyesírási rendszer; a központozás szerepe
13. A szintagmatikus kapcsolatok típusai

A SZÖVEG

14. A lineáris és a globális kohézió
15. A szöveggözlés két típusa, a beszéd és az írás összehasonlítása

A RETORIKA ALAPJAI

16. Az érvelés fajtái és módszerei
17. A kiemelés és a tömörítés műfajai, módszerei; a vázlatkészítés

STÍLUS ÉS JELENTÉS

18. Az állandósult nyelvi formák (szólás, közmondás, szállóige, állandósult szókapcsolatok, nyelvi panelek)
19. A társalgási és a hivatalos stílusréteg jellemzőinek összevetése
20. A szövegrendezés, az alakzatok stílushatása; az ismétlés változatai